

Lausunto

19.08.2020

Asia: VN/13450/2020

Luonnos logistiikan digitalisaatiostrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/13450/2020

Lausunto: Luonnos logistiikan digitalisaatiostrategiaksi

GS1 Finland kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto logistiikan digitalisaatiostrategian luonnoksesta. Kuten strategialuonnoksen johdannossa esitetään, digitalisaatio avaa merkittäviä mahdollisuuksia tehokkuuden lisäämiseen sekä kuljetusten optimointiin. Reaaliaikainen ja läpinäkyvä kommunikaatio toimitusketjun ja koko liikennejärjestelmän toimijoiden kesken tuo kustannussäästöjen ohella mahdollisuuksia päästöjen vähentämiseen. Käsittelemme on, että Suomella on hyvät edellytykset olla kärkimaita logistiikan digitalisaatiokehityksessä. GS1:n globaalit standardit ovat kivijalka, jonka päälle yhteensopivia logistiikka-alan tietojärjestelmiä ja digitaalisia alustoja voidaan rakentaa.

Järjestelmien ja alustojen yhteensopivuuden varmistaminen

Tietojärjestelmien ja erilaisten alustojen välillä on yhteensopiva tiedonjako välttämätöntä. Kuten strategialuonnoksessa on todettu, on logistiikkaa koskevan tiedonjaon perustuttava avoimiin standardeihin. Yksilöintiin käytettävien avainten olisi noudatettava eurooppalaisia tai globaaleja standardeja nykyisin usein käytettyjen kansallisten ratkaisujen sijaan. Avoin ja globaali GS1-standardijärjestelmä sisältää tarvittavat avaimet mm. sijaintien, kuljetusvälineiden, logististen yksiköiden ja lähetysten yksilöintiin. Kun logististen yksiköiden ja lähetysten merkitsemiseen käytetään standardinmukaisia viivakoodi- tai rfid-pohjaisia tiedonkantajia, voivat kaikki ketjun osapuolet helposti hyödyntää niiden sisältämiä tietoja.

Logististen yksiköiden, lavojen ja kollien, merkitsemisessä toimitusketjussa käytetään laajasti GS1-standardeihin perustuvia lava- ja kollilappuja. Standardin kansallisesta soveltamiseen on aikanaan luotu ohjeistus yhdessä kaupan, teollisuuden ja logistiikkayritysten kanssa. Logististen yksiköiden yhtenäiset merkinnät ja tunnisteet mahdollistavat tietojen automaattisen rekisteröinnin ja yksiköiden liikkeiden seurannan koko niiden elinkaaren ajan. Käytännössä jokainen yksikkö tunnustetaan koneluettavalla, yksilöivällä ja ainutkertaisella sarjanumerolla, SSCC-koodilla. Lisäksi tunnisteisiin tallennetaan usein muita tietoja, esimerkiksi erätieto tai sisällön määrä.

Kaksiulotteisella viivakoodilla häiriönsietoa kuljetusketjuun

Paperisten dokumenttien poistuessa digitalisaation myötä on tunnistettu tarve sisällyttää kuljetusyksikköön kiinnitettyyn kollilappuun ja sillä oleviin koneluettaviin viivakooditunnisteisiin aiempaa enemmän tietoa. Rajoitteeksi muodostuu lavapulla käytettävän viivakoodin (GS1-128) tietokapasiteetti. Useat kuljetusalan toimijat ovatkin viime aikoina kiinnostuneet mahdollisuudesta lisätä lavalapulle kaksiulotteinen (2D) eli matriisiviivakoodi, esim. QR-koodi tai datamatrix, johon voisi tallentaa moninkertaisen määrän tietoa perinteisiin viivakoodeihin verrattuna. 2D-koodin sisältämien tietojen avulla voitaisiin taata kuljetuksen häiriötön eteneminen myös silloin, kun pääsyä kuljetusten ohjausjärjestelmiin ei erilaisissa järjestelmien tai tietoverkkojen häiriötilanteissa ole. GS1-standardit sisältävät ohjeistuksen 2D-koodien käyttöön logistisissa merkinnöissä. Logistikkayritykset ovat käynnistäneet selvityksiä 2D-koodien käytön hyödyistä lava- ja kollilapulla.

Pakettien harmonisoitu merkitseminen yksilöivällä tunnisteella

Voimakkaasti kasvavan verkkokaupan seurauksena rajat ylittävien pakettien määrä on lisääntynyt nopeasti. Koronaepidemia on vielä vauhdittanut verkkokaupan kasvua. Lisähaaste ovat pieniarvoiset aiemmin arvonlisäverovapaat lähetykset, jotka tulevat arvonlisäverotuksen piiriin vuoden 2021 alusta. Paketin aidosti yksilöivän ja globaaleihin standardeihin perustuvan tunnisteiden tarve paketeille on ilmeinen. Tällaiseksi tunnisteeksi soveltuisi erinomaisesti suuremmille kuljetusyksiköille nykyisellään laajasti käytetty SSCC-koodi.

CEN (European Committee for Standardisation) vuonna 2017 julkaistu technical specification 17073 määrittelee standardit mm. pakettien logistisille merkinnöille (standardoitu pakettiosoitteikortti/parcel label). Suosituksena on, että pakettin lähettäjä yksilöi paketit yhdenmukaisella SSCC-koodilla varustetulla osoitelapulla käytettävästä rahdinkuljettajasta riippumatta. Sen avulla kaikki kuljetusketjun osapuolet voivat seurata ja jäljittää paketin kulkua sen lähettäjältä aina kuluttajalle asti, ja tarpeen vaatiessa myös sen palautusta kuluttajalta takaisin lähettäjälle.

GS1 Finland Oy on osa avointa, puolueetonta ja voittoa tavoittelematonta kansainvälistä GS1-organisaatiota, joka auttaa asiakkaitaan hallitsemaan ja tehostamaan toimitusketjujaan. GS1:n ylläpitämät standardit tarjoavat liiketoiminnan yhteisen kielen mm. tuotteiden, toimipaikkojen, logististen yksiköiden ja dokumenttien yksilöintiin, automaattiseen tunnistamiseen sekä tietojen digitaaliseen jakamiseen.

Helsinki, 18.8.2020

Tomi-Pekka Juha

GS1 Finland Oy

Juha Tomi-Pekka
GS1 Finland Oy